

(sporočilo za javnost)

Ljubljana, 17. marec 2021

USTANOVITEV CENTRA ZA ZAŠČITO ŽVIŽGAČEV

»Kdor razkrije nepravilnosti, v zadrego spravi nekaj posameznikov. Kdor molči, pa pusti na cedilu množice.« (Ivan Gale)

Ljubljana, 17. marec 2021 - V teh dneh z delom pričanja Center za zaščito žvižgačev, ki sta ga ustanovila Ivan Gale in EISEP - Evropski inštitut za skladnost in etiko poslovanja iz Ljubljane. Center se bo ukvarjal z odpravljanjem posledic povračilnih ukrepov, ki pogosto doletijo žvižgače. Gre za osebe, ki pri svojem delu zaznajo in prijavijo nepravilnosti, zaradi katerih (lahko) nastane škoda za javna sredstva, kršitev zakonitih postopkov, pravic ali legitimnih interesov organov, organizacij ali podjetij ter njihovih zaposlenih in drugih deležnikov ali kršitev človekovih pravic. Ker imajo povračilni ukrepi za potencialne žvižgače zastraševalni učinek, jih je treba obsoditi in prepovedati, posameznikom pa nuditi konkretno podporo v procesu soočanja z njimi. Prav tako se bo Center za zaščito žvižgačev aktivno vključeval v procese oblikovanja standardov, pravil in pravnih okvirov za zaščito žvižgačev, v skladu z evropskimi in mednarodnimi standardi in dobrimi praksami.

V Sloveniji imamo že preveč primerov značilnih usod, ki doletijo žvižgače, medtem ko ni nobenih institucionalnih mehanizmov za njihovo celostno zaščito. K temu pripomore še dejstvo, da je Slovenija po mnogih mednarodnih raziskavah slabo ocenjena na področju pregona resnih gospodarskih kaznivih dejanj, še zlasti korupcije, ter da načelo pravne države, vključno z vidikom učinkovitosti sodstva, še ne deluje tako dobro kot v najuspešnejših evropskih državah. Tudi na osnovi [Direktive EU o zaščiti oseb, ki prijavijo kršitve prava EU](#) Slovenija še nima izdelanega okvirja glede vsebine in načina prenosa teh zahtev v slovenski pravni red.

Povračilni ukrepi se namreč v veliki meri izvajajo kot šikaniranje, preprečevanje napredovanja ali nagrajevanja, kot zmanjšanje plače in ugodnosti, premestitve na neprimerna delovna mesta, lahko pride celo do groženj, izgube zaposlitve ipd. Strokovna pomoč bo zato poleg denarne (kot nadomestilo izpada dohodka) vključevala tudi pravno in psihološko pomoč, pa tudi pomoč pri komunikacijah ter fizični in informacijski varnosti. Po podatkih mednarodnih raziskav v kar 30% primerov povračilni ukrepi vključujejo tudi nadlegovanje po spletu, fizično nasilje in celo nadlegovanje na domu.

Ivan Gale pravi: *»Že kmalu po izgubi zaposlitve sem spoznal, da v Republiki Sloveniji ni ustrezno poskrbljeno za zaščito žvižgačev, zato se mi je porodila ideja, da bi ustanovil neke vrste organizacijo, ki bi bolje od države zaščitila žvižgače. Spet sem imel srečo, da sem v tistem času spoznal čudovito ekipo Evropskega inštituta za skladnost in etiko poslovanja iz Ljubljane, ki mi je ponudila pomoč ter svoje bogate izkušnje in znanje, na koncu pa smo skupaj ustanovili Center za zaščito žvižgačev.«*

»Institut žvižgaštva je eden ključnih elementov učinkovitega sistema zagotavljanja skladnosti poslovanja, saj odločilno prispeva k zgodnjemu, internemu zaznavanju hujših oblik kršitev ter posledično k pravočasnemu omejevanju škodljivih posledic. Ta mehanizem je v praksah pri nas še preveč potisnjen v ozadje, tudi iz razlogov, ki obstajajo v širšem institucionalnem okolju. Kar pa negativno vpliva na urejenost poslovnega okolja, na konkurenčnost, kot tudi na mednarodni ugled Slovenije.«, je povedala Andrijana Bergant, EMBA, AICA, predsednica EISEP.

Center za zaščito žvižgačev se bo v začetku svojega delovanja financiral z donacijami, pri tem pa računa predvsem na podporo splošne javnosti. V nadaljevanju bo za delovanje verjetno iskal tudi vire financiranja preko raznih domačih in mednarodnih razpisov, kar je sicer običajna praksa sorodnih organizacij za zaščito žvižgačev, ki v svetu že obstajajo.

O upravičenosti in dodeljevanju pomoči, ki bodo na voljo preko centra, bo odločal Odbor za zaščito žvižgačev. Sestavljali ga bodo člani, ki so svoje celotne kariere pretežno posvetili delu na področju zaščite posameznika in človekovih pravic, delo v Odboru pa bodo opravljali častno. Podlage za njihovo odločanje bo pripravljala strokovno-administrativna ekipa pod vodstvom direktorja.

Pomanjkanje sodnih epilogov v resnih zadevah je dodaten razlog, da so tisti, ki resne nepravilnost razkrijejo, deležni izključevanja iz svojega delovnega, poklicnega in gospodarskega okolja, nato pa pozabljeni, tako kot tudi njihova prijava. To pa Slovenijo vedno znova omejuje pri nadaljnjem zdravem družbenem in gospodarskem razvoju. Zato so se v EISEP, ki je neodvisna strokovna organizacija, odločili pridružiti Ivanu Galetu in se dejavno vključiti v javno razpravo ter procese obravnave žvižgaštva, zaščite žvižgačev ter spodbujanja tovrstnih mehanizmov za varovanje skladnosti in etičnosti delovanja organov in organizacij v Sloveniji, v koraku z aktualnimi težnjami v Evropi in svetu. Želijo si, da bi s poudarjanjem strokovnih vidikov pri tej tematiki predstavljali nujno potrebno protiutež politizaciji žvižgaštva.

Center za zaščito žvižgačev bo tako - ob boku že obstoječih vladnih in nevladnih organizacij, aktivno deloval tudi na področju ozaveščanja, vzpostavljanja pozitivnega odnosa do žvižgaštva in zagovornišva v obliki dialoga s pristojnimi institucijami ter pripravljanja pobud in predlogov glede posamičnih in sistemskih (tudi zakonodajnih) rešitev.

<https://www.facebook.com/Center-za-za%C5%A1%C4%8Dito-%C5%B5vi%C5%B5ga%C4%8Dev-109519171214328>

<https://twitter.com/centerzvizgaci>

Kontakti

Center za zaščito žvižgačev
Dalmatinova ulica 2, 1000 Ljubljana
e-pošta: info@center-zvizgaci.si
telefon:
041 412 164 (splošne informacije)
041 412 138 (mediji)
www.center-zvizgaci.si